

*Philippe Barbarin*  
*Luc Ferry*

¿QUIN FUTUR PER AL  
CRISTIANISME?

UN CARDENAL I UN FILÒSOF, CARA A CARA

*Pròleg de Matthieu Rougé*  
*Debat moderat per Jean-Marie Guénois*  
*Traducció de Julia Argemí*

FRAGMENTA EDITORIAL

Títol original Quel devenir pour le christianisme?

Publicat per FRAGMENTA EDITORIAL, SLL  
Plaça del Nord, 4, pral. 1.ª  
08024 Barcelona  
www.fragmenta.cat  
fragmenta@fragmenta.cat

Col·lecció ASSAIG, 16  
Consell assessor PERE LLUÍS FONT  
FRANCESC-XAVIER MARÍN  
JOSEP OTÓN  
FRANCESC TORRALBA  
AMADOR VEGA

Primera edició MARÇ DEL 2010

Producció editorial IGNASI MORETA  
Producció gràfica INÈS CASTEL-BRANCO

Imprès per ROMANYÀ VALLS, SA

© 2009 ÉDITIONS SALVATOR, PARIS  
Yves Briand Éditeur, SA

© 2010 JULIA ARGEMÍ MUNAR  
per la traducció

© 2010 FRAGMENTA EDITORIAL  
per aquesta edició

Dipòsit legal B. 22.623-2010  
ISBN 978-84-92416-31-8

RESERVATS TOTS ELS DRETS

## ÍNDEX

<i>Pròleg</i> , Mathieu Rougé	7
<i>Introducció</i>	11
Mathieu Rougé	11
Jean-Marie Guénois	12
INTERVENCIÓ DE LUC FERRY	17
INTERVENCIÓ DE PHILIPPE BARBARIN	43
EL DEBAT	57

## PRÒLEG

### *La veritat per estimar*

EN EL MARC DEL 150 aniversari de la basílica de Santa Clotilde a París es va organitzar un debat entre el cardenal Philippe Barbarin —arquebisbe de Lió, «Primat de les Gàl·lies»— i Luc Ferry —filòsof, ex-ministre— sobre el futur del cristianisme a França.

La reina Clotilde, pel testimoniatge de la seva fe coratjosa i esplendorosa, va conduir el seu marit, el rei Clodoveu, fins al baptisme —la nit de Nadal del 496. La basílica de Santa Clotilde, inaugurada el 1857, a dues passes de l'Assemblea Nacional, del palau de Matignon i dels principals ministeris, continua sent un himne a les arrels cristianes del nostre país.

Però l'any 2007 no es tracta de vanagloriar-nos del passat cristià de França o de la història remota de la parròquia de Santa Clotilde. Més aviat, el que desitgem és recollir aquesta herència perquè doni nous fruits. La

vocació de «la parròquia dels polítics» és, efectivament, afavorir el contacte i la trobada entre la joventut eterna de l'evangeli i les preguntes de la societat francesa.

Gairebé mil persones van assistir a aquest debat amb entusiasme i interès. L'anàlisi filosòfica i sociològica de Luc Ferry i el testimoniatge evangèlic del cardenal Barbarin semblen, en un primer moment, recórrer camins paral·lels; però els dos punts de vista i els dos tons s'han anat enriquint i retrobant progressivament.

L'anàlisi percussora del *moviment de desconstrucció* feta per Luc Ferry i l'afirmació enèrgica del cardenal Barbarin —«el cristianisme tranquil no existeix»— han arribat a un elogi comú i diferenciat de la recerca espiritual. El diàleg, de vegades delicat i sempre cordial, no es va quedar només en un nivell descriptiu. Les qüestions vitals de l'amor, de l'esperança i de la resurrecció es van abordar en cos i ànima.

«¿Existeixen per a vostès, i també per a nosaltres, motius d'esperança?», pregunta Jean-Marie Guénois cap al final del debat. «La primera font d'esperança és que el cardenal tingui raó», respon Luc Ferry. I el cardenal Barbarin, com en un ressò de les reflexions de l'exministre d'Educació sobre la transmissió: «Cal treballar, i l'única manera de treballar és estimar, és a dir, donar-nos completament.»

Vull expressar el meu agraïment un cop més a tots els qui van participar en aquell diàleg i que van con-

tribuir a organitzar-lo. Vull agrair també a Nicolas de La Bretèche i a Jean-Pierre Delannoy la feina de transcripció. Tant de bo la publicació d'aquest debat doni o reforci el gust de buscar la veritat tot estimant, i de buscar-la per estimar.

MATTHIEU ROUGÉ

## INTRODUCCIÓ

*Matthieu Rougé*

AVUI VOLEM reflexionar sobre el futur del cristianisme al nostre país. Vull donar les gràcies especialment a tots aquells que han acceptat venir a ajudar-nos-hi.

A la basílica de Santa Clotilde ens sentim orgullosos de rememorar el baptisme de Clodoveu per sant Remigi. Però molt abans de sant Remigi hi havia, a Lió, sant Ireneu. Ens omple de goig que el successor de sant Ireneu, el cardenal Barbarin, hagi vingut de Lió per participar en aquest debat. Agraïxo també la presència de Luc Ferry entre nosaltres aquest vespre. La seva reflexió, especialment amb *La Sagesse des Modernes* [‘La saviesa dels moderns’]<sup>1</sup> i més recentment amb *Familles, je vous aime* [‘Famílies, us estimo’],

1. N’hi ha traducció al castellà: Luc FERRY, *La sabiduría de los modernos: diez preguntas para nuestro tiempo*, Península, Barcelona, 1999. (N. de la T.)

mostra un gran interès pels valors que provenen del cristianisme, però amb una certa distància respecte de la fe cristiana com a tal. Vet aquí el repte del nostre debat d'aquest vespre: el futur del cristianisme a França, ¿és només una qüestió de valors o és sobretot una qüestió de fe?

Vull agrair especialment Jean-Marie Guénois —cap dels serveis informatius religiosos de *La Croix*,<sup>2</sup> on des de fa gairebé deu anys ha donat prestigi i profunditat a les pàgines religioses— que hagi acceptat fer d'àrbitre d'aquest debat.

### *Jean-Marie Guénois*

Eminència, senyor ministre, senyores i senyors, en iniciar un diàleg que promet ser interessant, voldria insistir només en la raresa i la qualitat d'una trobada com aquesta.

Trobada rara: efectivament, en un context en el qual el debat sobre la laïcitat està una mica embolicat, no és habitual veure un cardenal i un intel·lectual —exministre— debatre junts, en una tribuna eclesial, sobre el futur del cristianisme.

2. Jean-Marie Guénois forma part actualment de la redacció de *Le Figaro*, on s'ocupa dels afers religiosos.

Trobada de qualitat: els dos personatges presents no són dos intel·lectuals d'estar per casa. Tots dos són actors, agents, l'un en l'àmbit intel·lectual i polític, l'altre en l'àmbit pastoral. Les seves experiències nodriran el debat d'aquest vespre.

El cardenal Philippe Barbarin ha estat un dels electors del papa Benet XVI. Joan Pau II el va crear cardenal amb cinquanta-tres anys, un dels cardenals més joves de l'Església, just després de nomenar-lo arquebisbe de Lió. Abans, havia estat bisbe de Moulins. Sense emprar el terme *carrera* —que no li escau gens—, diria que el seu ministeri de prevere ha estat dividit entre la pastoral de joves —de qui sempre s'ha sentit molt proper—, les responsabilitats com a rector de parròquia als afores de París i una experiència missionera de quatre anys a Madagascar, que el va marcar profundament.

Primat de França, avui es troba al capdavant de la diòcesi de Lió, una de les diòcesis més difícils de dirigir a França. La diòcesi de Lió està formada per 400 preveres i 200 laics; és un dels epicentres o contrapesos, segons els punts de vista, de l'Església de França. Acaba de publicar, conjuntament amb el rabí Gilles Bernheim, a l'editorial Stock, *Le Rabbin et le Cardinal* ['El rabí i el cardenal'], un diàleg apassionant, com també les seves conferències de quaresma de la basílica de Fourvière sobre el tema de la misericòrdia.

Luc Ferry ha estat ministre de Joventut, d'Educació Nacional i de Recerca, sota el govern de Jean-Pierre Raffarin —que ens honora amb la seva presència aquest vespre— entre 2002 i 2004. També ha estat president del Consell Nacional de Programes.<sup>3</sup> La seva feina també és la d'investigador i professor; és un filòsof escoltat i respectat en el debat públic francès. He comptat vint-i-tres obres publicades, i n'és la més recent *Familles, je vous aime*. N'esmentaré dues més que tenen un interès directe per al nostre debat: en primer lloc, *L'Homme-Dieu ou le sens de la vie*<sup>4</sup> ['L'Home-Déu o el sentit de la vida'], publicada el 1996 i que va fer de Luc Ferry un dels primers autors que va gosar replantejar la qüestió del sagrat —¡a França, Déu n'hi do!— en el panorama filosòfic i intel·lectual i, més recentment, *Le religieux après la religion*<sup>5</sup> ['El religiós després de la religió'], amb Marcel Gauchet.

Luc Ferry, que acaba de rebre l'encàrrec del President de la República de dur a terme un estudi sobre el servei civil, prepara un altre llibre sobre la mitologia

com a espiritualitat laica, de la qual sens dubte parlarem al llarg d'aquest debat.

Vet aquí la breu presentació de les dues personalitats del debat d'aquest vespre, personalitats excepcionals, amb experiències úniques, dos homes joves, de la mateixa generació: l'un —si m'ho permeten— en l'àmbit laic, i l'altre, en l'àmbit religiós. A ells, aquests homes veritablement compromesos amb la història recent, voldria preguntar-los sobre el futur del cristianisme, demanant-los si França pot viure de manera perdurable dels valors inspirats pel cristianisme sense arrelament en la fe.

3. Organisme consultiu actualment inexistent, que depenia del ministeri francès d'Educació Nacional. (N. de la T.)

4. N'hi ha traducció al castellà: Luc FERRY, *El Hombre-Dios o El sentido de la vida*, Tusquets, Barcelona, 1997. (N. de la T.)

5. N'hi ha traducció al castellà: Luc FERRY, *Lo religioso después de la religión*, Anthropos, Rubí, 2007. (N. de la T.)